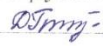



МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Марий Эл
Отдел образования Администрации Моркинского муниципального
района
МОУ "Кумужьяльская основная общеобразовательная школа"


РАССМОТРЕНО
на заседании методического
совета руководитель МО


Г.П.Декина
Протокол №1 от «30.» 08. 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Зам.директора по УВР


А.И.Ахметова
Приказ от «30.» 08. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор школы


В.П.Семёнова
Приказ от «30.» 08. 2023 г.



РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета «Родной язык (марийский)»
для обучающихся 3 класса

Составитель: Декина Галина Павловна

учитель начальных классов

Осипсола
2023

Умылтарен возымаш

Марий йылме дене 3-шо класслан чумырымо паша программе йылме дене пуышаш образований стандарт негызеш ышталтын. Тудо 3-шо классыште тунемше йочалан шинчымаш кукшытым палемда. Тун программын ужашыже-влакым урок шот дене шеледа. Туныктышылан уроклан ямдылалташыже польшым ышта.

Кокымшо класс гыч йоча-шамыч марий йылмым келгын тунеммашке куснат. «Синтаксис», «Морфологий», «Мутын составше», «Лексике», «Фонетике да орфоэпий», «Графике», «Орфографий ден пунктуаций» ужаш-влак шымлымаш тусым налыт.

Туныктымашын цель ден задачиже-влак

Марий йылме да литератур дене примерный программе (Йошкар-Ола, 2011) шочмо йылме дене туныктымаште тыгай цель-влакым шында:

- йылме науко нерген тун умылымашым пуаш;
- йочан кутырымо да возымо йылмыжым лывырташ.

Тыгай лектышыш шуаш посна задаче-шамычым темла:

- шочмо йылмын поянлыкше нерген шинчымашым пуаш;
- шкегыч текстым чонаш туныкташ;
- шке йылмым тузаташ ужаш.

3-шо классым тунем пытарыше йоча мом палышаш да ыштен моштышаш

Личностный лектыш семын палемдыман:

-тунемше умылышаш: шочмо йылме – марий калыкын эн кугу поянлыкше. Тудын полшымыж дене йоча моло предмет-влакымат сайынрак тунемеш, творчествожат виянеш. Чын айдеме лиеш;

- айдеме шочмо йылмыж дене кугешнышаш, тудым арален кодымо нерген тургыжланышаш, яндарлыкше верч тыршышаш, шке ойлымо йылмыжымат вияндаш точышаш;

- йылме поянлык верч тургыжланышаш, шонымашым раш да умылаш лийшын каласышаш; шкенжынат, вес ойлышынат йылмыжым аклен моштышаш.

Метапредметный лектыш семын ончыктыман:

- тунемше йылме дене кылдалтше чыла пашам ыштен моштышаш: ойлымо да возымо текстым кулеш семын чын умылышаш; текстым турло семынат лудын моштышаш (турысnek, порсна верым ойырен); кулеш шинчымашым турло источник гыч налын моштышаш (газет, журнал, справочник, компакт-диск, Интернет, т.м.); ончылно шогышо

пашам радамлышаш; шке шонымашым возе нале йукын умылтарен моштышаш; тунемше налме шинчымашым, моштымашым илышыште кучылташ тыршышаш; ен-влак дене мутланен моштышаш, кулеш годым йодышым чын шынден кершаш; учашымаштат, тыглай мутланымаштат йылме этикетым шуктен шогышаш.

Предметный лектыш семын палемдыман:

- марий литературный йылме нерген (орфоэпий, лексике, грамматике могырым) туналтыш умылымашым налшаш; орфографий правил-влакым, чарналтыш пале-шамыч шындыме шотым шуктен, лудмо але шкегыч чонымо текстым возен кертшаш; серыме текстым терген моштышаш; правилан келшышын, йук да буквам, мутын ужашыжым, ойлончым лончылышаш.

Возымо навыкым вияндымаш

Возымо навыкым кажне урокышто виянден шогыман. Тидлан урок туналтыш утларак келшен толеш. Урок чот палынак шагалеммылан кора, чистописаний уроклан жап огеш код. Тидым шотыш налын, йылме лывыртыме урокышто але диктант серыме годым кодшо жап дене пайдаланен моштыман: посна буквам, мутым але кучык ойлончым каллиграфий закон-влакым шуктен возыктыман. Тыгодым тунуктышо серыме гигиеным эскераш тунуктышаш, изи да кугу буква-шамычым чын возымым, буква-влакым чын ушымым шекланышаш. Чыла годымат тунуктышын серымыже образец лийшаш.

Йылме лывыртыме пашан ойыртеме

Марий йылме да литератур лудмаш дене примерный программыште йылме лывыртыме пашан могай корно дене кайышашыжым радамын палемдыме. Шуко ий ыштыме опыт ончыкта: изложенийым возымаш йоча йылмым лывыртымаште ончыл верыште шога – вес енын ойжым шке шомак дене серен кертдыме тунемше сочиненийымат возаш туне мок шу. Лач палемдыман: кагазыш серыме деч ончыч йоча изложений текстым устно чонен кертшаш.

Паша программыште автор-влак сочинений возаш тунуктымаште пайдам ыштен кертше план-шамычым темлат. Тыгак турло ийлаште лекше «Ямде лий» газет материал-влакым, ончыч тунемше йоча-шамычын серымыштым уроклаште кучылтмымат сайлан шотлыман. А планым чонымо пашам тунуктышо урок гыч урокыш шуктен шогышаш.

Тунемме предметын школ планыште верже

Марий йылмым тунемаш чыладе 68 шагат пуалтеш, тидыже арнялан 2 шагат дене шуэш.

Тунемшаш материалым шагат шот дене шеледымаш

Ончыч тунеммым ушештарымаш – 5

Ойлончо – 6

Мутын составше – 6

Йук да буква-влак – 6

Ойлымаш ужаш-влак. Лум мут – 8

Пале мут – 4

Глагол – 5

Почеш мут – 3

Ушештарымаш – 4

Диктант – 7

Изложений – 7

Сочинений – 7

Туныктымо годым энертышаш тун книга

С.Д.Дмитриев, П.Е.Емельянов, Е.Я.Рыбакова. Марий йылме. 3 класс.-Йошкар-Ола, 2008.

«Марий йылме» предметым тунемме материал

Ончыч тунеммым ушештарымаш.

Тунемме книга дене палдарымаш. Йылмын илышыште кулешлыкше. Возымо да ойлымо йылме. Ойлончын рудыжо. Мут-влак кокласе кыл. Шочмо йылмым йоратымаш.

Калсыме цель дене ойлончо-шамычын турло лиймышт: увертарыше, таратыше да йодышан; нунын коклаште ойыртем; тыгай ойлончо-влакым лудын да возен моштымаш. Каласыме цель дене турло ойлончо-шамыч мучашыште знакым шындымаш.

Лум мут, пале мут. глагол, почш мут-влакым ойыркален пален моштымаш. Ойлымо да возымо годым турло ойлымаш ужаш-шамыч дене пайдаланымаш. Ойлончын мучашыжым шижын моштымаш.

Йук ден буква. Йон ден сон йук-влак. Пералтыш. Йук-шамычым буква дене палемдыме ойыртем, мут ден ойлончо мучашым шижмаш.

Ойлончо.

Ойлончышто рудол шомак-влак, нунылан йодыш-шамычым шындымаш; ойлонын рудыжым удиралмаш; схеме почеш ойлончо-влакым чонымаш.

Ойлончышто подлежащий ден сказуемыйым мумаш, нуным графически ончыктымаш; ойлончын второстепенный членлажым мумаш, нунылан йодышым шындымаш; ойлончо-шамычын распространенный да распространенный огыл лийын кртмышт.

Муткылдыш. Мут, муткылдыш да ойлончо кокласе икгайлык да ойыртем; йодыш-влакын пошымышт дене шомак-шамыч кокласе кылым рашемдымаш; муткылдышым лочылымаш.

Мутын составше

Мутын составше нерген тунеммым ушештарымаш; мутвож нерген умылтарымаш; икгай вожан мут-влакым кычал мумаш да шелаш лийдыме ужашым ончыктымаш; икгай вожан шомакым да ик мутынак турло формыштым ойыркалымаш.

Мутын составшым лончылымаш: мутмучаш денепалдарымаш; тудын шомакыште рольжо; мутмучашым ойырымо йон да тудым графически ончыктымаш. Мутмучаш шотышто лум мут ден глагол кокласе ойыртеж.

Мутын составшым лончылымаш: суффикс дене палдарымаш; тудын шомакыште рольжо; мутым ыштыше да мутын формыжым вашталтыше суффикс-шамыч нерген туналтыш шинчымаш; суффиксым графически ончыктымаш.

Йук да буква.

Кокымшо классыште йук да буква нерген тунеммым ушештарымаш; шомакым мутлончылан шеледымаш да мутым ик корно гыч весыш вончыктарымаш. Текстым лончылымаш.

Йон ден сон йук да буква-влак нерген ончыч тунеммым ушештарымаш; мутышто пералтышан да пералтышдыме йон йук-шамыч; сон йук-влакын пушкыдо да пенгыде, мужыран да мужырдымо лийын кртмышт. Синоним нерген ушештарымаш.

Ойлымо да возымо годым пералтышан мутлончым шижын моштымаш; пералтышан мутлончым ойлен моштымаш.

Мутмучашысе пералтышдыме о,у,о,е букван шомак-влакым возымаш; мутысо да ойлончысо пералтышым шынден лудмаш.

Ойлымаш ужаш-влак.

Лум мут.

Ойлымаш ужаш-влак нерген ончыч тунеем ушештарымаш; лум мут, глагол, пале мут, почеш мут – 2-шо классыште тунемме ойлымаш ужаш-влакын ойыртемышт; самостоятельный да служебный ойлымаш ужаш-шамыч. Лум мутын ойлымаш ужаш ойыртежже. Лум мутын числаже.

Марий йылмын вочмык системыж дене палдарымаш; именительный вочмык; ко? Да мо? йодышлан вашмутым пуышо лум мут-влакым вочмык дене вашталтымаш; посна шомак-шамычым вочмык дене вашталтымаш.

Шомак-влакым вочмык дене вашталтымаш; родительный вочмыкын ойыртежлаже; пералтышдыме йонйукын родительный восмыкышто ы-ш савырнымыже.

Шомак-шамычым вочмык дене вашталтымаш; дательный вочмыкын ойыртежже-влак.

Шомаклам вочмык дене вашталтымаш; винительный вочмыкын ойыртежже-шамыч.

Шомак-влакым вочмык дене вашталтымаш; местный вочмыкын ойыртемлаже.

Шомак-шамычым вочмык дене вашталтымаш; направительный вочмыкын ойыртемже-влак.

Шомаклам вочмык дене вашталтымаш; обстоятельственный вочмыкын ойыртемже-шамыч.

Пале мут.

Пале мут нерген ончыч тунеммым ушештарымаш. Пале мутын ойлымаш ужаш ойыртемже; тудын ойлончышто верже; пале мутым ойлымо да возымо йылмыште кучылтмаш.

Пале мутым ойлымо да возымо годым кучылтмаш; синоним да антонимдене пайдаланымаш; распространенный ойлончо-влакым чонымаш.

Глагол.

Глаголын ойлымаш ужаш ойыртемлаже; ойлончышто глаголын рольжо.

Глаголын шкет да шуко чотым ончыктымжо; глаголым турло лица формышто каласымаш. Глаголын шуко чотшым ончыктышо суффикс-влак.

Глаголын жап формыжо; кызытсе-шушаш да эртыше жап формылам ойышто да возымо годым кучылтмаш.

Почеш мут.

Почеш мутын ойлымаш ужаш ойыртемже; почеш мутым ойлымо да возымо годым кучылтмаш.

Ушештарымаш.

Самостоятельный – лум мут, пале мут, глагол – ойлымаш ужаш-влакын ойыртемашт; служебный – почеш мут – ойлымаш ужашын ойыртемже; почеш мутым возымо текстыште ончыктымаш. Синоним да антоним нерген ушештарымаш. Синоним мутер дене пайдаланымаш.

Идалык мучко тунеммым ушештарымаш.

Марий йылме дене урок шот дене тематический планирований (3 класс)

| № п/п | Урокын темыже | План | Факт |
|------------------------------------|--|------|------|
| | 1 чырык – 18 шагат | | |
| 1 | Марий йылме- марий калыкын шочмо йылмыже | | |
| Йук да буква-влак | | | |
| 2 | Йонйук да сонйук ден буква-влак | | |
| 3 | Пералтыш. Пералтышан да пералтышдыме мутлончо-влак | | |
| Мутын лексический ынге | | | |
| 4 | Мут да тудын лексический ынге. Синоним, антоним, омоним. | | |
| 5 | Тун да вончештарыме ынан мут-влак | | |
| 6 | Входной грамматический заданиян контрольный диктант. | | |
| 7 | Синоним, антоним, омоним. | | |
| 8 | Изложений «Кинде» | | |
| Мутын составше | | | |
| 8,9 | Мутвож. Икгай вожан мут-влак. | | |
| 10 | Мутмучаш. | | |
| 11 | Сочинений. «Кенежым» | | |
| 12 | Суффикс. | | |
| 13,14 | Ик вожан мут-влакым суффикс полшымо дене ыштымаш | | |
| 15 | Изложений «Чывиге» | | |
| 16 | Грамматический заданиян контрольный диктант | | |
| Ойлымаш ужаш-влак. Лум мут. | | | |
| 17 | Лум мут. Лум мутын чотшо. | | |
| 18 | Сочинений «Шортньо шыже» | | |
| 2 чырык – 14 шагат | | | |
| 19 | Лум мутын вочмыкшо. | | |
| 20 | Лум мутын вочмык дене вашталтмыже. Именительный вочмык. | | |
| 21 | Родительный вочмык | | |
| 22 | Дательный вочмык | | |
| 23 | Винительный вочмык | | |
| 24 | Местный вочмык | | |
| 25 | Направительный вочмык | | |
| 26 | Сурет почеш сочиненийым возымаш | | |
| 27 | Обстоятельственный вочмык. Мутер диктант | | |
| 28 | Изложений | | |
| 29 | Шкелум да нарицательный лум мут - влак | | |
| 30 | Проектный паша «Мемнан суртна» | | |
| 31 | Грамматический заданиян контрольный диктант | | |
| 32 | Иктешлыше урок. | | |
| 3 чырык – 20 шагат | | | |
| Пале мут | | | |
| 33 | Пале мут. | | |

| | | | |
|----------------------------------|---|--|--|
| 34 | Пале мутын кучылтаптыже. Лўм мут дене кылдалтыже. | | |
| 35 | Изложений «Ласка омо дене мале» | | |
| 36 | Иктешлыше урок. Диктант. | | |
| Олмештыш мут | | | |
| 37 | Олмештыш мут. | | |
| 38 | Личный олмештыш мутын чотшо да лицаже. | | |
| 39 | Олмештыш мутын вочмык дене вашталтыже | | |
| Глагол. | | | |
| 40 | Глагол. Мутер диктант. | | |
| 41 | Глаголын чотшо. | | |
| 42,43 | Глаголын жапше. | | |
| 44 | Изложений «Шоншо» | | |
| 45 | Глагол нерген ушештармаш. | | |
| 46 | Грамматический заданиян контрольный диктант | | |
| Почеш мут. | | | |
| 47 | Почеш мут. | | |
| 48 | Сочинений «Йоратыме классем» | | |
| 49 | Почеш мутын ойлымо да возымо годым кучылтаптыже | | |
| 50 | Ойлымаш ужаш нерген шинчымашым иктешлымаш | | |
| 51 | Грамматический заданиян контрольный диктант «Шошым» | | |
| Ойлончо. | | | |
| 52 | Ойлончо. Муткылдыш. Мут – влак кокласе кыл. | | |
| 4 чырык – 1бшагат | | | |
| 53 | Ойлончо. Муткылдыш. Мут – влак кокласе кыл. | | |
| 54 | Ойлончын рўдў членже-влак. Подлежащий ден сказуемый. | | |
| 55 | Ойлончын ешарыме членже-влак. | | |
| 56 | «Кенеж пагыт» проектный паша | | |
| 57,58 | Икгай членан ойлончо - влак | | |
| 59 | Изложений «Оҥай чывиге» | | |
| Орфографий да пунктуаций. | | | |
| 60 | Мут мучашысе пералтышдыме йон буква-влакым возен моштымаш | | |
| 61 | Лўм мутын вочмык мучашыжым возен моштымаш. | | |
| 62 | Грамматический заданиян контрольный диктант. | | |
| Йылме лывыртymаш | | | |
| 63 | Кутырымо этикет нормо. | | |
| 64 | Диалог да монолог. | | |
| 65 | Текст. | | |
| 66,67 | Текстын тўрлў лиймыже. | | |
| 68 | Тунемме шинчымашым ушештарымаш. | | |
| | | | |

